

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

DÜNYA VE TÜRKİYE EKONOMİSİ GELİŞMELER VE BEKLENTİLER

DR.CAN FUAT GÜRLESEL
EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ
25 HAZİRAN 2024

KÜRESEL EKONOMİDE 2024 ANA SENARYOSU

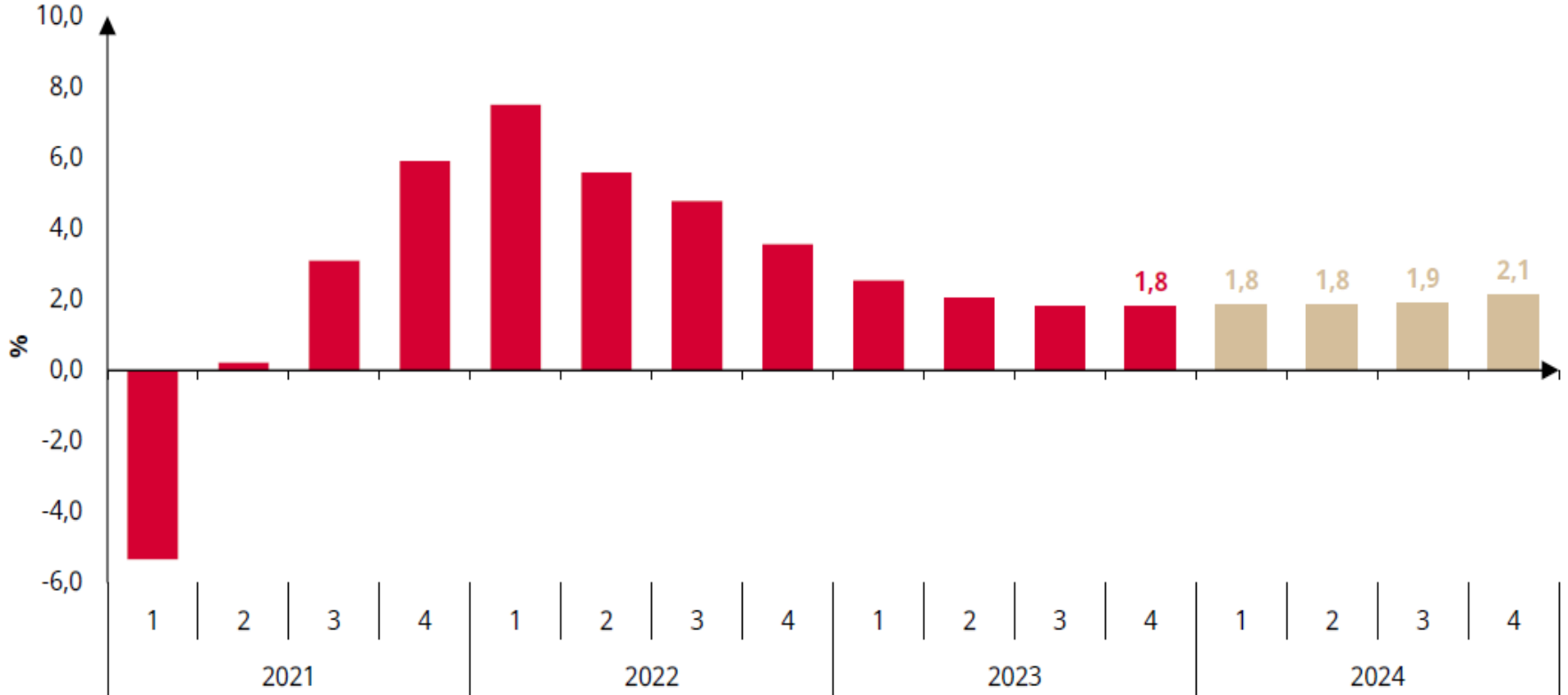
İLK YARIDA NASIL GELİŞTİ? – İKİNCİ YARIDA BEKLENTİLER

	2024 İLK YARI GELİŞMELER	2024 İKİNCİ YARI BEKLENTİLER
ENFLASYON	ENFLASYONLARDA DÜŞÜŞ ÖNGÖRÜLDÜĞÜ KADAR OLMADI, ENFLASYONDA KATILIK	ENFLASYONLARDA DÜŞÜŞ YAVAŞ SÜRECEK
MERKEZ BANKALARI	MERKEZ BANKALARI SIKI PARA POLİTİKALARI SÜRDÜ	AVRUPA MERKEZ BANKASI GEVŞEME ABD VE İNGİLTERE TEMKİNLİ
FAİZ İNDİRİMLERİ	AVRUPA MERKEZ BANKASI BAŞLADI ABD VE İNGİLTERE İNDİREMEDİ	AVRUPA MERKEZ BANKASI FAİZ İNDİRİMİ DEVAM ABD VE İNGİLTERE MUHTEMELEN SON ÇEYREKTE İLK İNDİRİM
EKONOMİ TİCARET	2024 Q1 EN YAVAŞ ÇEYREK OLDU İKİNCİ ÇEYREK TOPARLANMA BEKLENTİLERİN ALTINDA KALDI	ÜÇÜNCÜ ÇEYREK SINIRLI TOPARLANMA DÖRDÜNCÜ ÇEYREK TOPARLANMA
JEOPOLİTİK, SİYASİ VE EKONOMİK RİSKLER	ORTA-DOĞU/RUSYA-UKRAYNA+BATI ÇİN-TAYVAN SEÇİMLER (TAYVAN, RUSYA, HİNDİSTAN, AB, İRAN, FRANSA)	JEOPOLİTİK GERGINLİKLER ARTACAK SEÇİMLER (İNGİLTERE- ABD)

DÜNYA EKONOMİSİ 2024 BÜYÜME BEKLENTİLERİ

Küresel büyümede 2024 yılında sınırlı bir artış öngörülmektedir.

İhracat Ağırlıklı Küresel Büyüme*

PROGRAM UYGULAMALARI (İYİMSER SENARYO)

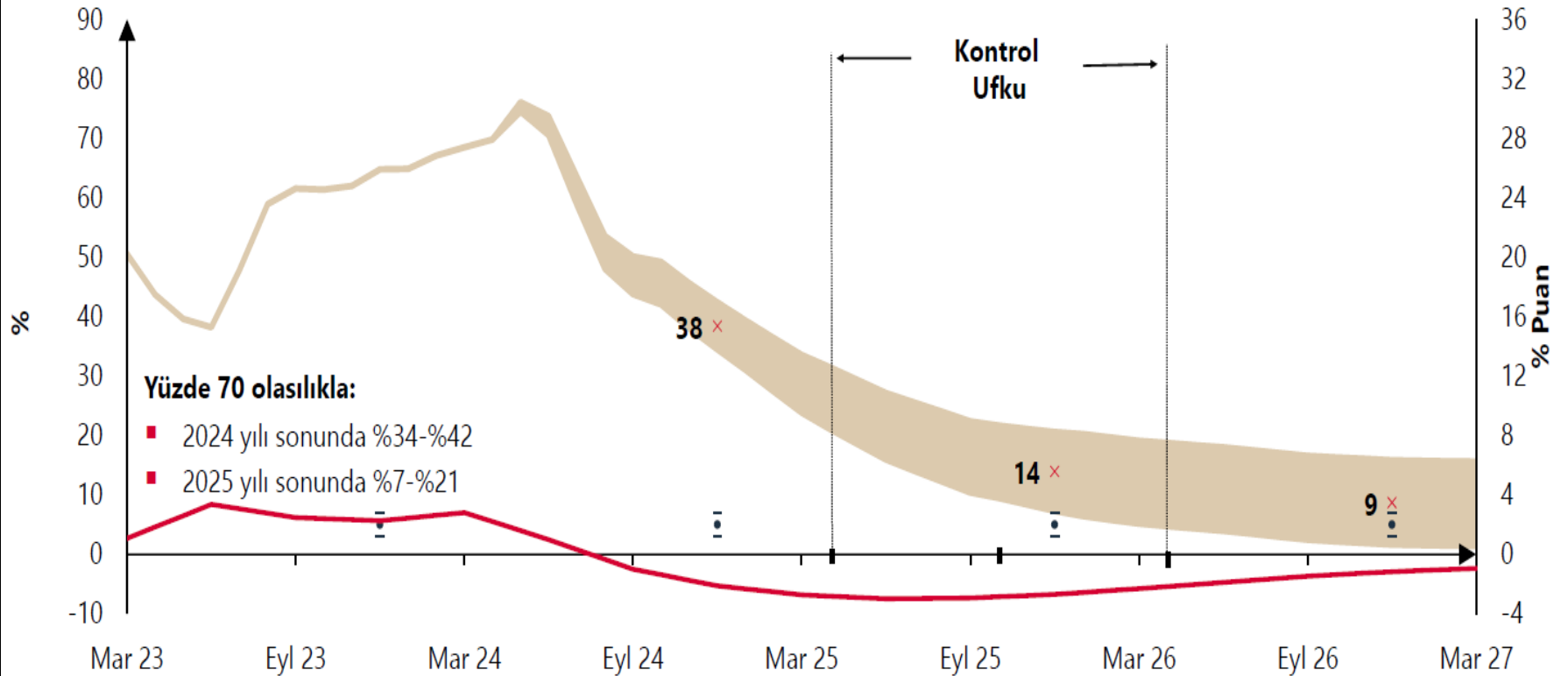
PROGRAMIN AŞAMALARI			
NİSAN-MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ-EYLÜL	EKİM-ARALIK
İLAVE SIKILAŞMA ÖNLEMLERİ PROGRAMA GÜVEN TESİSİ ENFLASYON ZİRVEDE YAPISAL REFORMLARDA ADIMLAR REZERVLERDE ARTIŞ YABANCI GİRİŞİ TL'YE YENİDEN GÜVEN	MALİYE POLİTİKASI SIKILAŞMA GRI LİSTEDEN ÇIKIŞ DEZENFLASYON DÖNEMİ BAŞLIYOR	ENFLASYONDA DÜŞÜŞ CARİ AÇIKTA DÜŞÜŞ BEKLENTİLERDE İYİLEŞME	RİSK PRİMİNDE DÜŞÜŞ YENİ KREDİ NOTU ARTIŞLARI POZİTİF DÖNEM (DAHA DÜŞÜK ENFLASYON VE FAİZLER İLE DAHA YÜKSEK KURLAR)

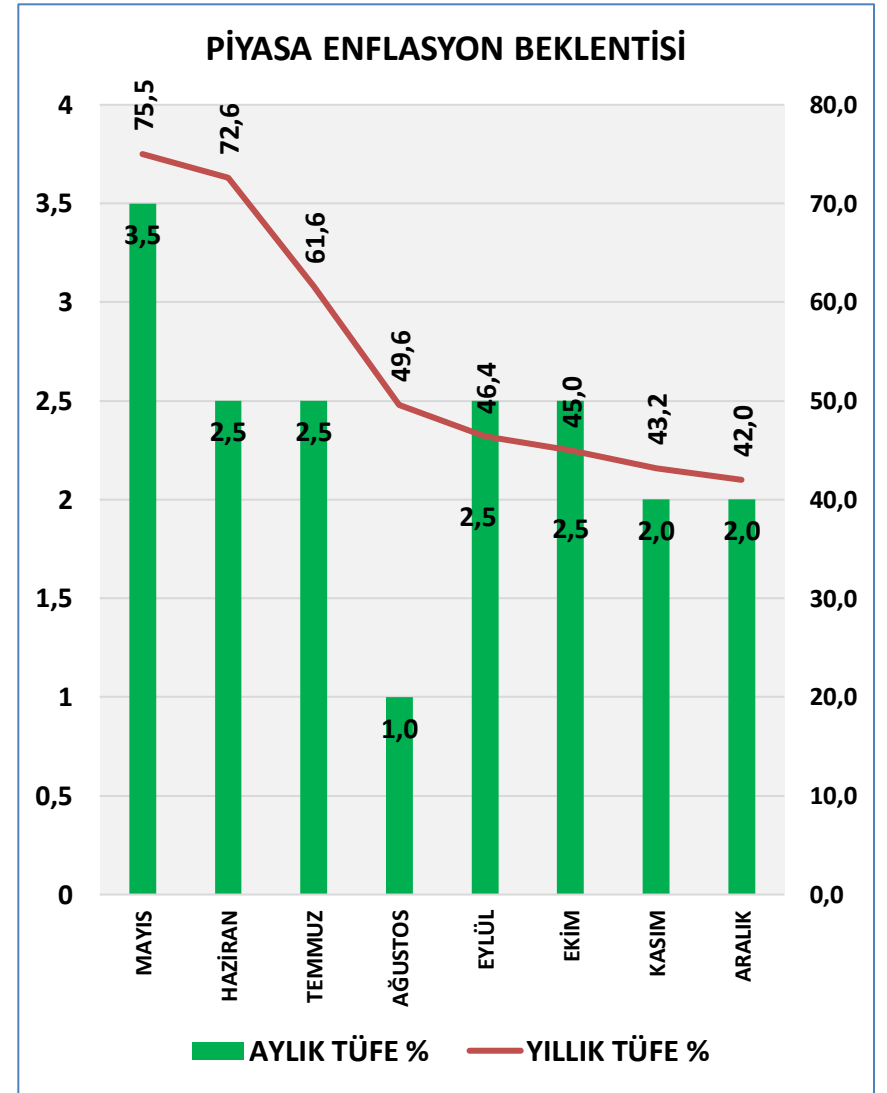
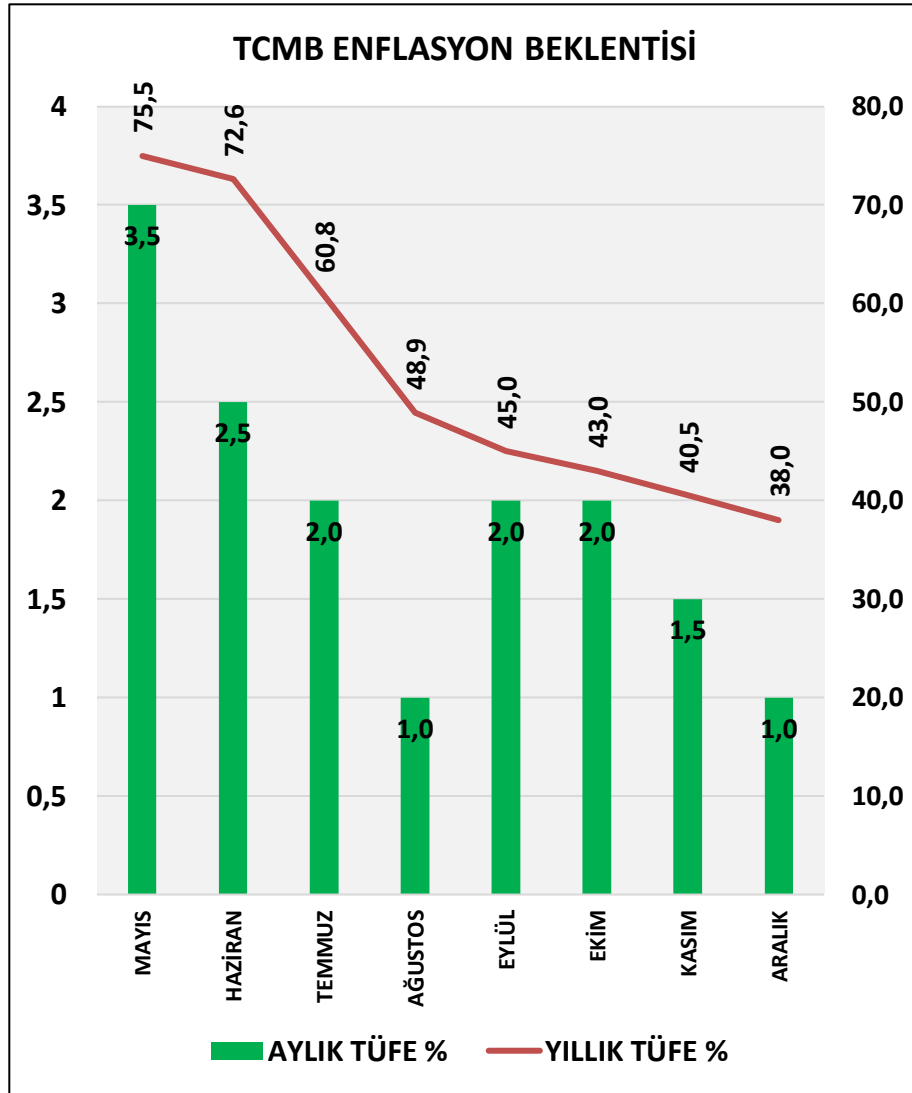
ENFLASYONLA MÜCADELE ÖNCELİK 2024 YIL SONU HHEDEFİŞ YÜZDE 38

Enflasyon Tahminleri: 2024 ↑%38 2025 ↔%14 2026 ↔%9

■ Tahmin Aralığı - Belirsizlik Aralığı • Enflasyon Hedefleri × Yıl Sonu Enflasyon Tahmini (Orta Nokta) — Çıktı Açığı (Sağ Eksen)

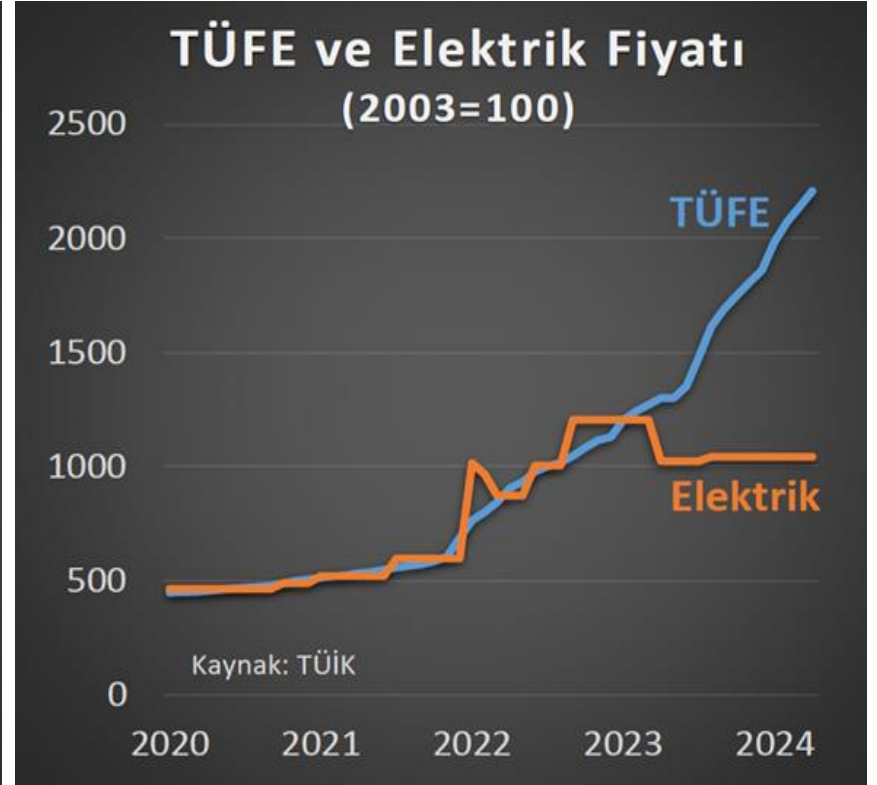
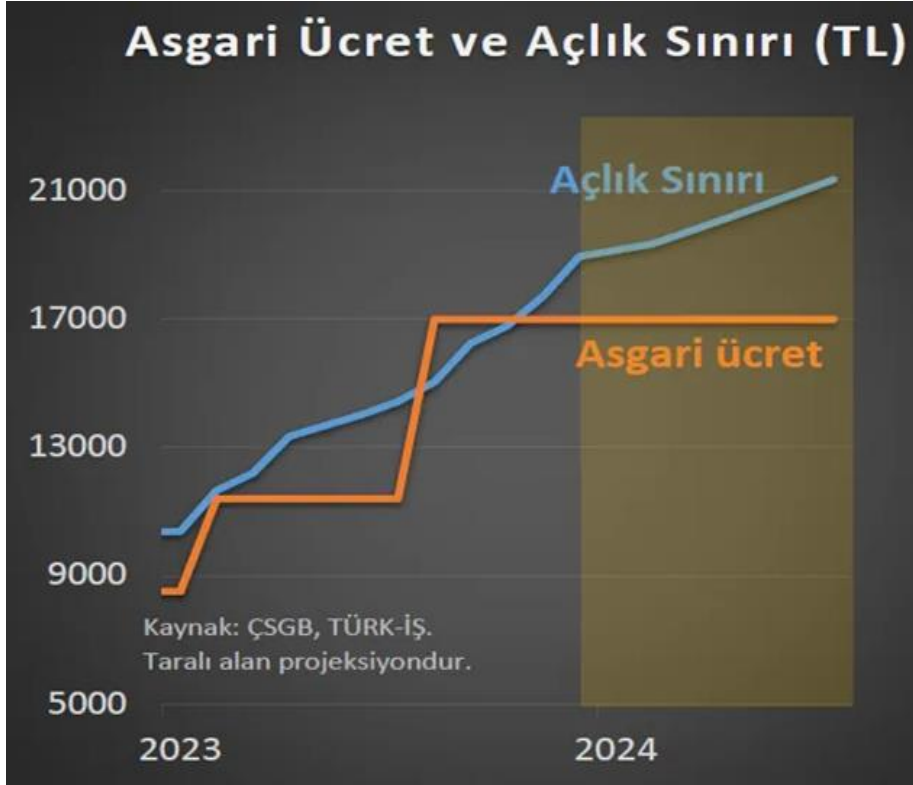

ENFLASYONDA DÜŞÜŞ SENARYOLARI

ASGARİ ÜCRET VE ELEKTRİK FİYATLARINDA ARTIŞ OLUR MU?

PARA POLİTİKASINDA BEKLENEN VE ALINAN ÖNLEMLER

POLİTİKA ALANI	BEKLENTİLER	ALINAN ÖNLEMLER
MERKEZ BANKASI FAİZ ORANI	YÜZDE 50 POLİTİKA FAİZİ	FAİZ YÜZDE 50
MEVDUAT ZORUNLU KARŞILIKLAR	TL VE DÖVİZ MEVDUAT KARŞILIKLARINDA ARTIŞ	TL MEVDUAT ZK ARTTIRILDI KISA VADELİ ZK %8'DEN YÜZDE 12'YE UZUN VADELİ ZK %0'DAN YÜZDE 8' KKM MEVDUAT ZK ARTTIRILDI KISA VADELİ ZK %25'DEN YÜZDE 33'E UZUN VADELİ ZK %10'DAN YÜZDE 22'YE TL MEVDUATLARDA STOPAJ ARTTIRILDI % 7,5 VE % 5,0
TL LİKİDİTESİNİN AZALTIKMASI	LİKİDİTE ÇEKMEK İÇİN YENİ ARAÇLAR	DEPO ALIM İHALELERİ AÇILIYOR
TİCARİ VE BİREYSEL KREDİLER	BÜYÜMEDE YENİ SINIRLAR GELEBİLİR	-
DÖVİZ KREDİLERİ	SINIRLAMA GELEBİLİR	AYLIK YÜZDE 2 ARTIŞ SINIRI GETİRİLDİ
KREDİ KARTLARI DÜZENLEME	BİREYSEL KREDİ KARTLARINDA DÜZENLEME	BANKALARA TALİMAT VERİLİYOR TAKSİTLER VE LİMİTLER AZALTILIYOR
İHRACAT DÖVİZİ BOZDURMA	% 40 ORANI	% 30'A İNDİRİLDİ
KUR KORUMALI MEVDUATLAR	ŞİRKETLERE KURUMLAR VERGİSİ İSTİSNASI	ŞİRKETLERE KURUMLAR VERGİSİ İSTİSNASI 1 TEMMUZ İTİBARIYLA SONA ERİYOR

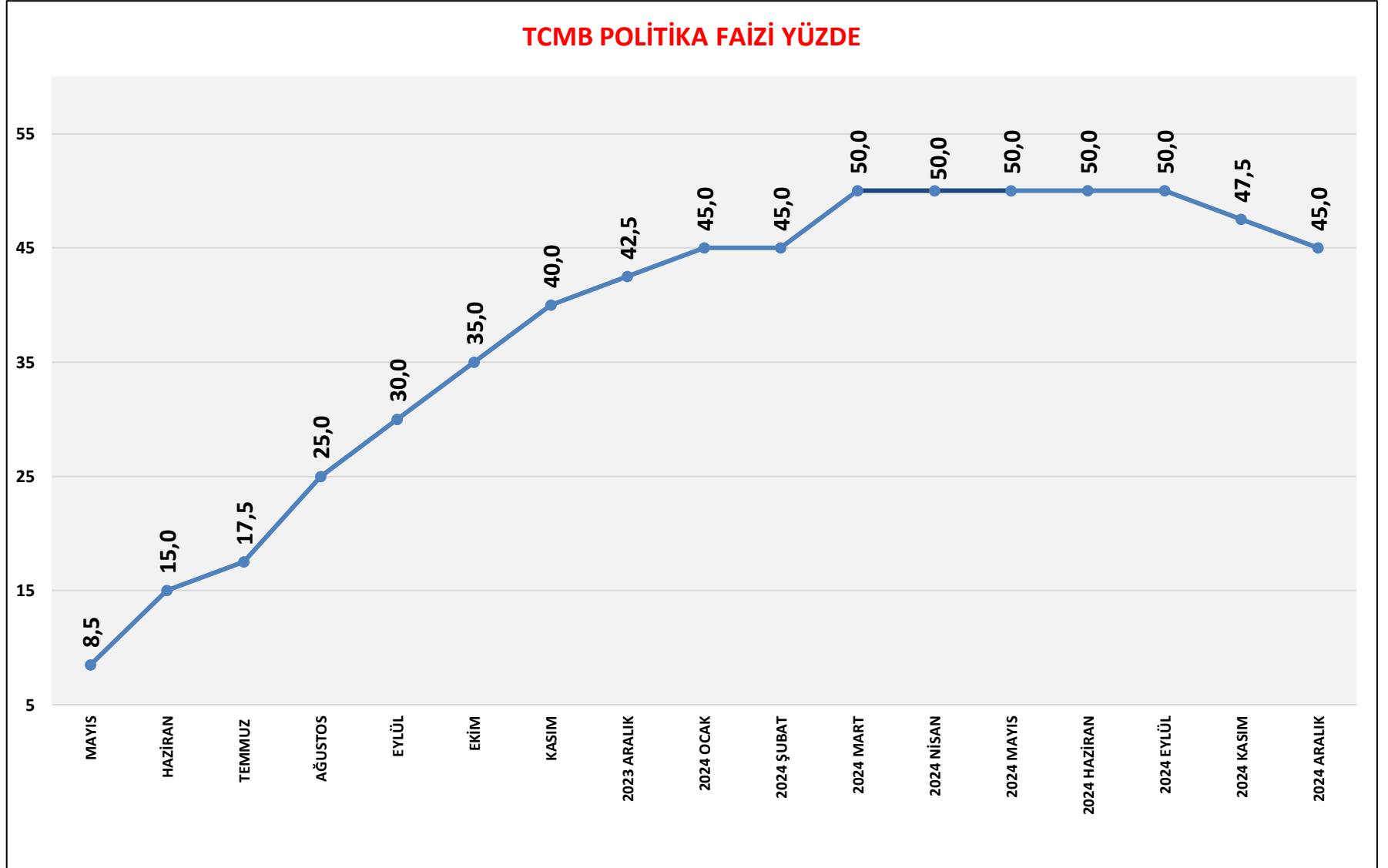
MALİYE POLİTİKASI; VERGİ PAKETİ TASLAĞI

- **ASGARİ KURUMLAR VERGİSİ DÜZENLEMESİ**
- **SERBEST BÖLGE İSTİSNASININ İHRACAT GELİRLERİ İLE SINIRLANDIRILMASI**
- **AR-GE PERSONELİNE UYGULANAN ÜCRET İSTİSNASINA ÜST LİMİT GETİRİLMESİ**
- **DAHİLDE İŞLEME REJİMİ KAPSAMINDAKİ İTHALATTAN KDV ALINMASI**
- **BORSAYA KAYITLI OLMAYAN MENKUL KIYMETLERİN ELDEN ÇIKARILMASINDAN DOĞAN DEĞER ARTIŞI KAZANÇLARININ VERGİLENDİRİLMESİ**
- **AR-GE, YENİLİK VE TASARIM FAALİYETLERİNDE KULLANILMAK ÜZERE YAPILAN YENİ MAKİNA VE TEÇHİZAT TESLİMLERİNDE KDV İSTİSNASININ KALDIRILMASI**
- **ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ İLE KÜÇÜK SANAYİ SİTELERİ İNŞASINDA ALIMLARDAKİ KDV İSTİSNASININ KALDIRILMASI**
- **5 YILDAN FAZLA DEVREDEN KDV’NİN GİDER VEYA MALİYET OLARAK DİKKATE ALINMASI**
- **KDV İADE YÖNTEMİ OLARAK VERGİ İNCELEMESİNİN ESAS ALINMASI**
- **BAZI SERBEST MESLEK FAALİYETLERİ İLE TİCARİ KAZANÇLARDA HASILAT TAKİBİ**
- **YAP İŞLET VE DEVRET MODELİ İLE KAMU ÖZEL İŞBİRLİĞİ PROJELERİ KAPSAMINDA ELDE EDİLEN KAZANÇLARDAN %30 ORANINDA KURUMLAR VERGİSİ ALINMASI**
- **İŞTİRAK HİSSESİ SATIŞ VE DEVİRLERİNDE UYGULANAN İSTİSNALARIN YENİ İKTİSAP EDİLEN İŞTİRAK HİSSELERİNE YÖNELİK OLARAK KALDIRILMASI, MEVCUT HİSSELERİN SONRAKİ DÖNEMLERDE SATIŞINDA İSE İSTİSNA ORANININ %75’DEN %25’E İNDİRİLMESİ**

MALİYE POLİTİKASI; VERGİ PAKETİ TASLAĞI

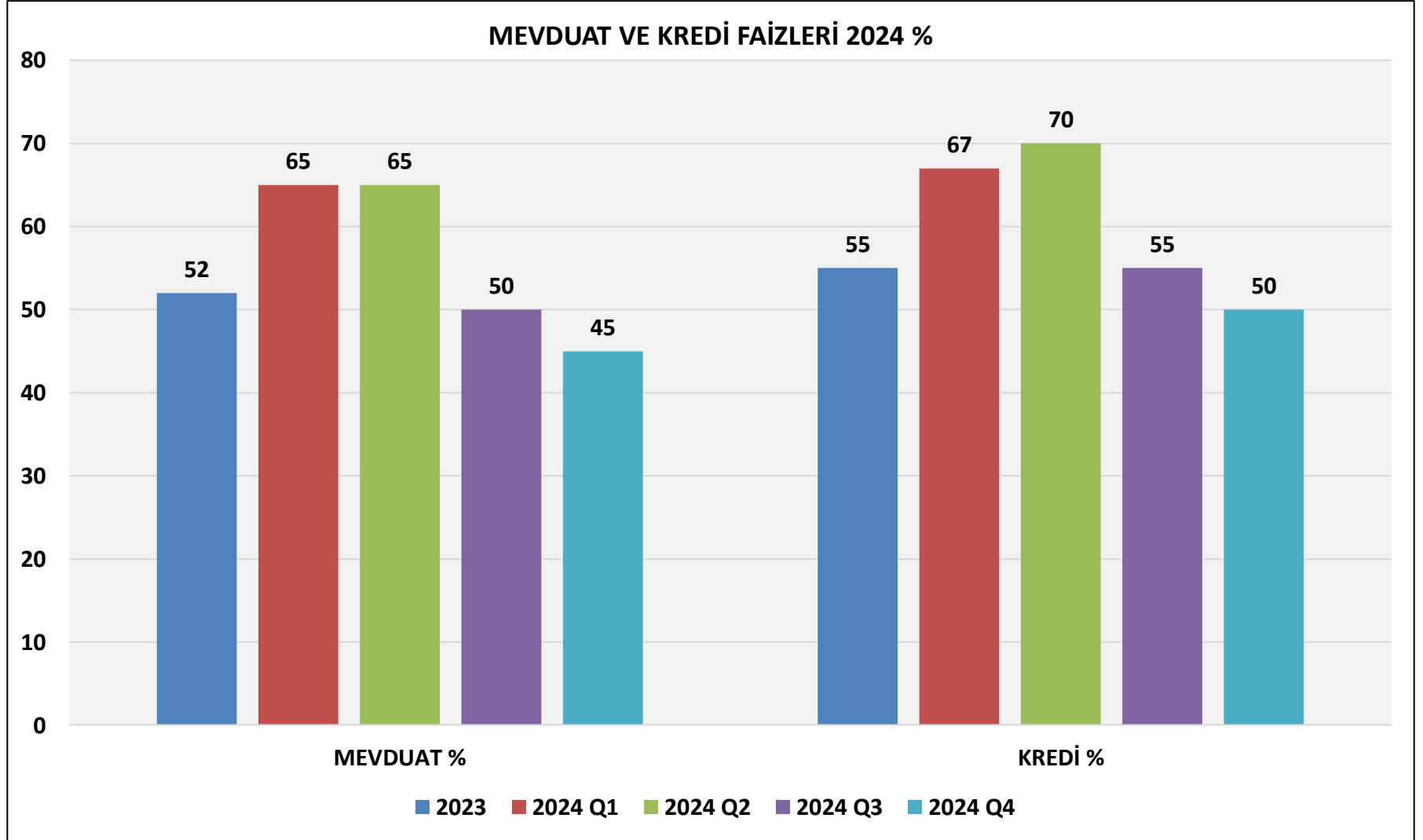
- **GAYRİMENKULLERİN SATIŞINDA ELDE TUTMAYA BAĞLI 5 YILLIK İSTİSNA SÜRESİNİN SADECE BİR KONUT İÇİN UYGULANMASI VE DİĞER KONUTLAR İÇİN KALDIRILMASI**
- **YEM TESLİMLERİNDE %10, GÜBRE TESLİMLERİNDE %20 KDV UYGULANMASI. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI BÜTÇESİNDEN ÇİFTÇİYE DOĞRUDAN DESTEK ÖDEMESİ OLARAK AYRICA ÖDEME YAPILMASI**
- **YABANCILARA VERİLEN SAĞLIK HİZMETLERİNDEN KDV ALINMASI**
- **1'DEN FAZLA EVİ OLANLARDAN İLAVE VERGİ ALINMASI**
- **KİRA KONTRATLARININ E-DEVLET ÜZERİNDEN YAPILMASI**
- **EMLAK VERGİLERİ VE TAPU HARÇLARININ EKSPERTİZLER ARACILIĞIYLA BELİRLENEN BÖLGESEL RAYİÇ BEDELİ ÜZERİNDEN TAHSİL EDİLMESİ**
- **KİRA ÖDEMELERİNE TUTARA BAKILMAKSIZIN BANKALAR ARACILIĞIYLA ÖDEME ZORUNLULUĞU GETİRİLMESİ VE ÖDEMELER ÜZERİNDEN BANKA TARAFINDAN %20 TEVKİFAT YAPILMASI**

TCMB POLİTİKA FAİZİ BEKLENTİLERİ

MEVDUAT VE KREDİ FAİZLERİ NASIL GELİŞECEK? (İYİMSER SENARYO)

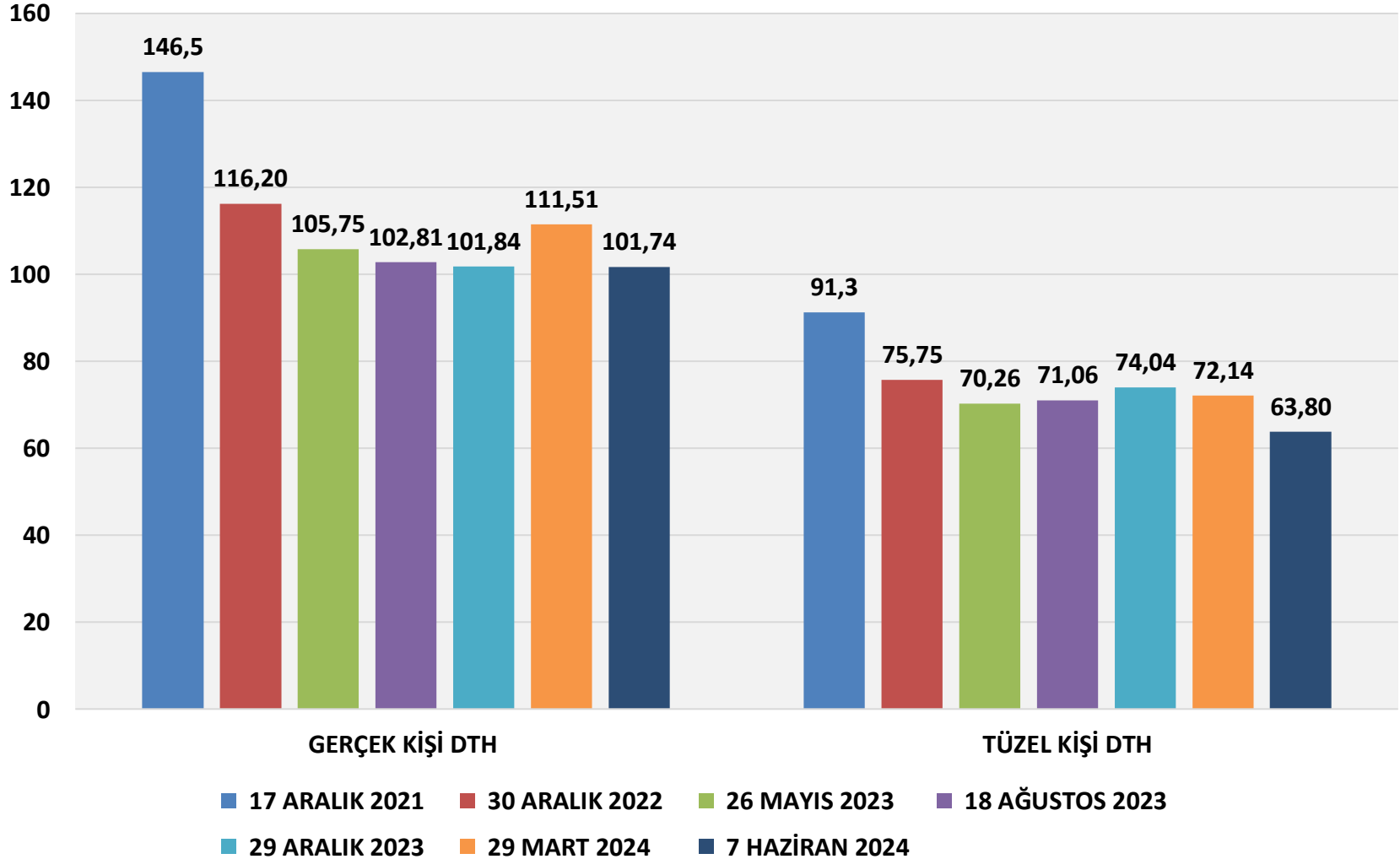
YURTDIŞI FİNANSMANDA GELİŞME BEKLENTİLERİ TÜRKİYE 2024 YILINDA DIŞ FİNANSMAN SIKINTISI YAŞAMAZ

KÖRFEZ ÜLKELERİ	DEPREM KREDİSİ + EXİMBANK'A KAYNAK ALINMAYACAK PROJE FİNANSMANI 3-4 MİLYAR DOLAR
KÖRFEZ ÜLKELERİ	SATIN ALMA VE ORTAKLIKLAR 6-8 MİLYAR DOLAR
DÜNYA BANKASI VB.	DEPREM VE PROJE ODAKLI KAYNAK GİRİŞİ 10-12 MİLYAR DOLAR
BANKA KREDİLERİ	BANKALARIN YURTDIŞI KREDİ KULLANIMI İLAVE 5-6 MİLYAR DOLAR
SERMAYE PİYASALARI	ÖZEL SEKTÖR+BANKALAR+KAMU TAHVİL İHRAÇLARI 10-12 MİLYAR DOLAR
PORTFÖY YATIRIMLARI	HİSSE SENEDİ VE TAHVİL YATIRIMLARI 7-8 MİLYAR DOLAR
ÖZEL FİNANSMAN	ÖZEL SEKTÖR SATIN ALMALARI+ORTAKLIKLARI 5-6 MİLYAR DOLAR

DÖVİZ TEVDİAT HESAPLARINDA KADEMELİ DÜŞÜŞ

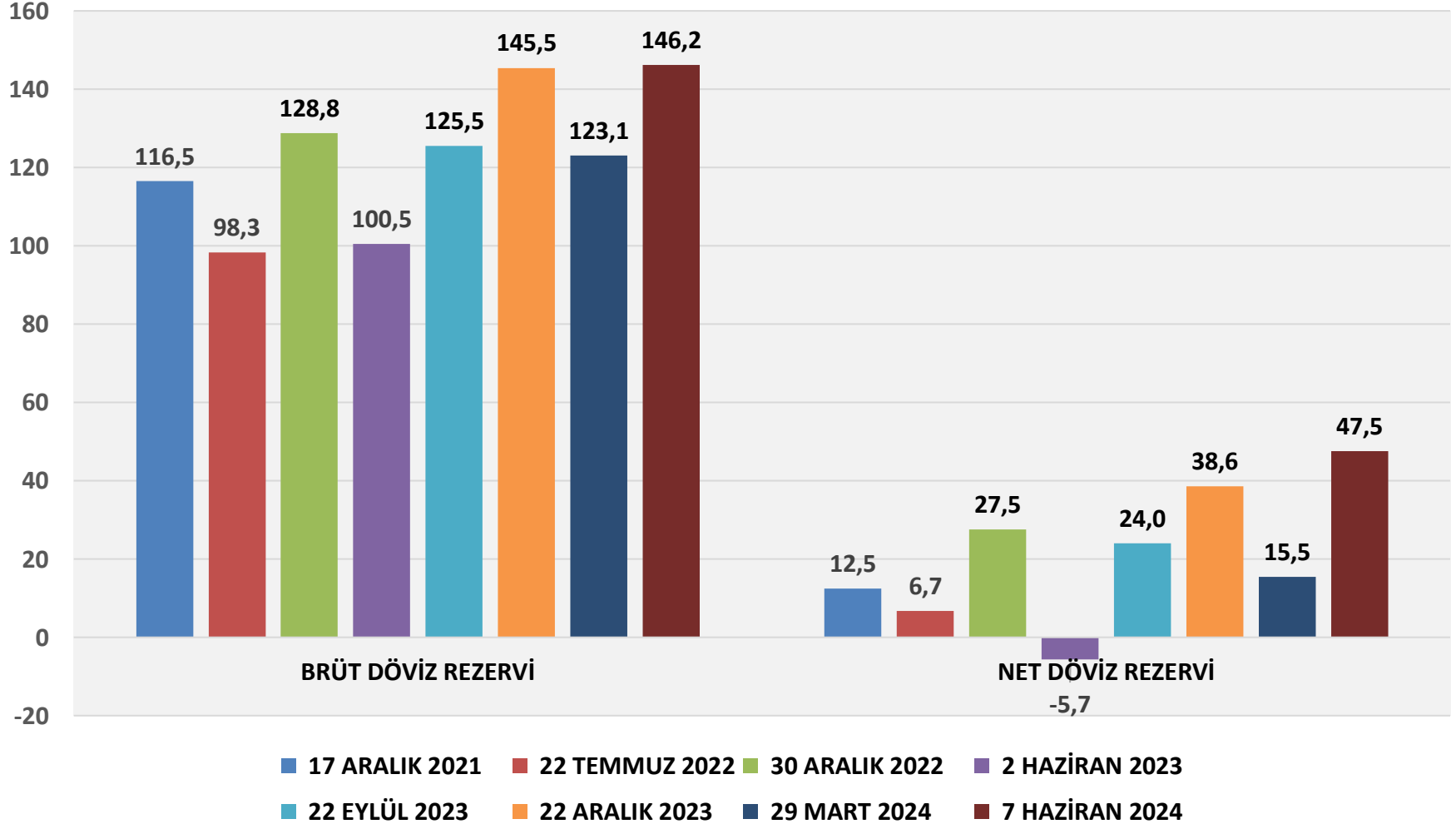
DÖVİZ TEVDİAT HESAPLARI MİLYAR DOLAR

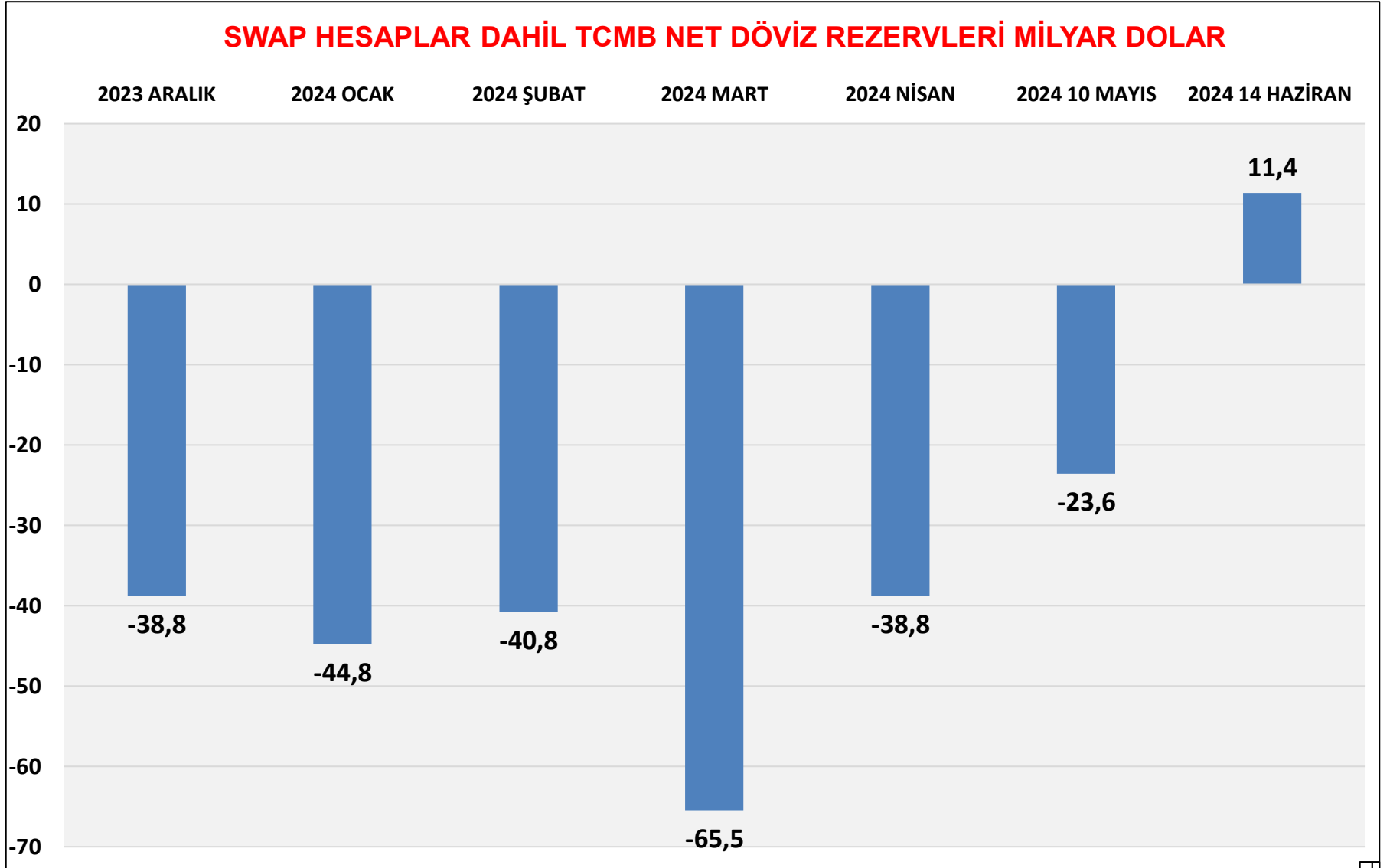
TCMB DÖVİZ REZERVLERİ YENİDEN ARTIYOR

TCMB PİYASADAN DÖVİZ ALIYOR

TCMB DÖVİZ REZERVLERİ MİLYAR DOLAR

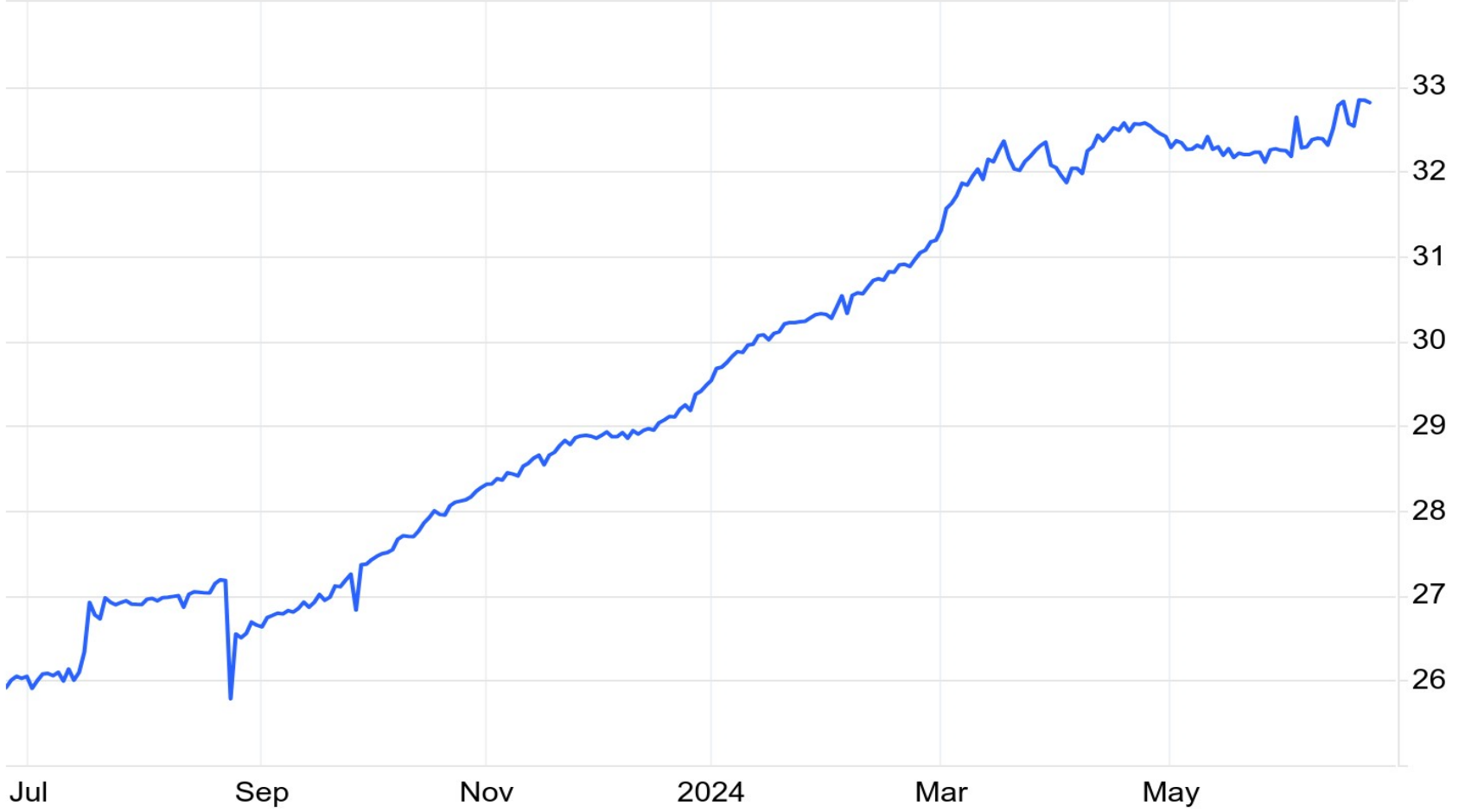
SWAP HESAPLARI DAHİL TCMB NET DÖVİZ REZERVLERİ İYİLEŞİYOR

TÜRK LİRASINDA DEĞER KAYBI YAVAŞLADI/DURAĞANLAŞTI

US Dollar Turkish Lira

source: tradingeconomics.com

TCMB PİYASA KATILIMCILARI HAZİRAN ANKETİ BEKLENTİLERİ

GÖSTERGELER	2023 SONU FİİLİ	2024 SONU TAHMİNİ	2025 HAZİRAN TAHMİN
TÜFE ENFLASYON YÜZDE	68,50	43,52	31,79
TL/DOLAR KURU	32,55	37,82 (MAYIS ANKETİ 38,77)	41,44
MERKEZ BANKASI FAİZİ YÜZDE	50,0	45,00	36,00

DÖVİZ KURU BEKLENTİLERİMİZ VE GELİŞMELER

KURLAR	2023 ARALIK FİİLİ	2024 MART TAHMİN	2024 MART FİİLİ	2024 HAZİRAN TAHMİN	2024 EYLÜL TAHMİN	2024 ARALIK TAHMİN
TL DOLAR	29,50	32,00	32,34	34,00	35,00	38,0/38,5
TL EURO	32,45	35,0	34,87	36,35	37,10	39,9/40,4
EURO DOLAR	1,10	1,08	1,08	1,07	1,06	1,05

PROGRAM İÇİN 3 SENARYO

1	PROGRAM ÇALIŞIYOR	ENFLASYON YILSONU % 38-40 FAİZLER DÜŞÜYOR DOLAR /TL YILSONU 38,0 POZİTİF DÖNEM
2	PROGRAM ÇALIŞIYOR	REEL SEKTÖRDE VE HANE HALKLARINDA ARTAN SIKINTILAR/YÜKSEK TEPKİ
3	PROGRAM YETERSİZ KALIYOR DAHA FAZLA SIKILAŞTIRMA İHTİYACI	ENFLASYON EYLÜL-EKİM % 55 + ENFLASYON YILSONU % 50 + DAHA FAZLA SIKILAŞTIRMA YAPILABİLİR Mİ? PROGRAM BIRAKILABİLİR Mİ?

1. SENARYO İÇİN ZORLUKLAR REEL KESİM SIKILAŞTIRMAYA NE KADAR DAYANABİLİR?

1	YÜKSEK MALİYET ARTIŞLARI
2	İÇ TALEPTE YAVAŞLAMA + DIŞ TALEPTE DURGUNLUK
3	İHRACAT REKABETİNDE ZORLANMA (MALİYET ARTIŞI+TL DEĞERİ UYUMSUZLUĞU)
4	FİNANSMANA ERİŞİMDE DARALMA + YÜKSEK KREDİ FAİZLERİ
5	KARLILIKLARDA DÜŞÜŞ
6	GERİ ÖDENEMEYEN KREDİLER + ÖDENEMEYEN ÇEKLER KONKORDATO VE İFLASLARDA ARTIŞ

1. SENARYO İÇİN ZORLUKLAR

HANE HALKI NE KADAR DAYANABİLİR?

YOKSULLUK SINIRI MAYIS'TA 61 BİN LİRAYI AŞTI

TÜRK-İŞ: GIDA FİYATLARI MAYIS'TA
AYLIK %7; YILLIK %83.1 ARTTI

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

SERGÜL SOKAK, SARAL SİTESİ C.BLOK D.10 GAYRETTEPE-BEŞİKTAŞ İSTANBUL TEL 0212 352 87 95

www . e s d h . com . tr
